

PER L' ANNIVERSARI
DE LA MORT DE
MOSSEN JACINTO VERDAGUER

Onorate l' altissimo poeta
(DANTE)

Qui veu de massa prop l' altíssim Canigó,
d' entre 'ls meteïxos plechs qu' esten pel Roselló
com ample rossegall de regia vestidura,
no 's forma càrrech bé del front y l' estatura
ab que ho domina tot aquell excels gegant.
Mes quant un home surt del róssech onejant
de valls y de turons, y arriba ja a la plana,
llavors bé descubreix la testa sobirana,
l' espatlla, pit y còs del Canigó sublim.
Llavors veu acalarse entorn tot altre cim;
y allà, dins l' esplendor blaviç del hemisferi,
contempla 'l puig suprem, nevat, radiós, etcri,
com si a la llum de Deu se fos transfigurat
Tal brilla 'l Canigó vist en sa majestat!
Tal passa a son poeta Atlant de Catalunya:
com ab lo pás del temps un més y més s' allunya
del róssech alterós de cambis y accidents
ab que se tapa 'l geni aprop entre les gentz,
més alt, més únich brilla irradiant de gloria
aquest cim ideal d' un poble dins l' historia.

De cada gran poeta aquesta n' es la sort:
dominador del sigle alçarse de la mort
més alt del horizó dins la serena amplaria.
Cad' un d' eixos gegants es pedra mil·liaria
qu' en lo camí del temps per sempre senyará
l' altura ahont sa raça un día s' en pujá.
Tot passa y defalleix, tot mort y se trasmuda...
La ciencia gran abir demà es cosa retuda,
y les teories van per generacions
mudant, com fulles d' arbre en les estacions...
Mes, contra aquesta lley del temps inexorable,
sols en lo humá 'l poeta excels es immutable.
Ell viu en la seva obra, en tant que viva 's sent

la llengua o la nació d' hont es coronament.
 Verb expressiu d' un poble, ell n' es la consistència,
 que de tota altra gent ne treu la diferència;
 y axí afirmant dels seus la personalitat,
 com Amfó ab la lira axeca sa ciutat!
 Sí: un geni sobirà fa patria. ¿Què seria
 tal volta Portugal, si Cáoens no tenia?
 Germania prepotent ¿no es feta dels cantors?
 ¡Ah! 'ls genis d' una raça en son mantenedors!

Donchs venturós un poble hon surt un gran poeta:
 ja té bateig august y oracle de profeta,
 ja té divisa y nom d' esser reconegut.
 Podrà per temps decaure estéril y abatut;
 Mes ell posseyrá, mentres sa vida duri,
 penyorá de retorn, un immortal auguri:
 será com Israel d' esclavitut tornat
 qui dins el fanch d' un pou trobá son foch sagrat.
 És més: anch que a finir arribi aquella raça
 son pensament viurá, que 'l geni jamay passa;
 influirá en lo curs de tota nova gent
 y a la major mudança assistirá present,
 com sobre 'l món qui roda aguayten e influexen
 les constelacions que may se desvanexen.
 Miran: l' estre sublim del Orient remot
 no sols dura ab lo salm etern del sacerdot,
 sinó que 'l geni grech encara avuy domina,
 éncara regna avuy la magestat llatina,
 y encara 's fan surgir del Ganges o l' Iran
 cantors de segles morts que 'ls vius admirarán.
 Axí per l' ideal es que 's fa etern un poble!
 Donchs, vella Catalunya, axeca ton cor noble:
 ja tens títol y nom per sempre durader,
 ja no 's confon la raça d' hon surt un Verdaguer!
 Per ell tu cenyirás l' espléndida corona
 que cap poder del món la lleva ni la dona,
 per ell tu serás tu devant les nacions!
 Y encara que demá cayguésses en el fons
 de negra mort, per ell encare en sortiries
 en visió de llum y rastre d' harmonies,
 per flotar en lo cel del Art... ¡Ah! vessa flors
 y llágrimes y prechs y cántichs y recorts
 sobre 'l penyal hont tens del geni les despulles,
 y l' eura que s' hi enfla ab renovades fulles
 sia l' emblema viu de ta adhesió coral.

Eleva ton poeta alt èpich pedestal
 que 'l puga saludar la multitut inmensa...
 Ensenyal a tos fills; y mentre 'l temps avença
 no dexis may de veure ab renovat esment
 l' obra del Mestre, qu' es son propi monument!
 Vers aqueix puig suprem endreça la volada
 dels esperits alats que trega ta fillada:
 àguila o rossinyol, bé pot triarshi niu
 en regalat boscatge o penyalar aspriu...
 Allà hi ha cims suaus de neu, timbes ferestes,
 estanys de blau de cel y màgiques florestes,
 idilis de pastors y plantes de virtut,
 ab l' ayre montanyá qui dona la salut,
 cabanes y castells, ermites y asceteris,
 ruïnes y cançons y coves de misteris,
 y fonts de rius naixents y fonts de tradició...
 ¡Allò es nostre ideal, poèlich Canigó!

MIQUEL COSTA, PERE.

LOS CATALANS DEL ALGUER EN CERDENYA

ALS ILUSTRES ACADEMICHS DE BONES LLETRES DE BARCELONA

Encara que molt lluny, y monts, valls y marina
 Separin les dues terres que lliga afecte antich,
 Com fills d' una matexa tendra mare llatina
 Son nostros los grans homens del vostra cel tan rich
 Haguerem volgut esser presents a la gran festa
 que Barcelona ilustre consagra a *Verdaguer*. .
 Y ofrir en sua memoria una, si bé modesta
 Ab nostres mans tixida corona de llorer.
 Ma si en tal festa hi falta nostre pobre persona
 De cert el vot no hi manca del nostre cor germá;
 Y 'l pensament que corri tot dret a Barcelona
 En aquell día nostre salut vos portará.
 ¡Ditxosa Catalunya que entre tos fills gloriosos
 Lo gran poeta vanta *Jacinto Verdaguer*!
 De 'l sol de Vallvidrera als resplandors hermosos
 També 'n gaudeix ta filla la catalana Alger.

ANTONI ADAMI